

הסברים לפרק חשיבה מילולית 1

מילים וביטויים

1. התשובה הנכונה היא : (3).
פירוש הביטוי 'כזה ראה וקדש' הוא : אל תסטה מן ההוראה שקיבלת! "ראה, וכך תעשה".
2. התשובה הנכונה היא : (3).
פירוש הביטוי 'הכביר מלים' הוא : דיבר ודיבר בלי סוף.
3. התשובה הנכונה היא : (4).
פירוש המילה 'ציפורן' הוא : הקצה המתכתי של עט נובע.
פירוש המילה 'קולמוס' הוא : עט, מכשיר לכתובה בדיו (בדרך כלל נוצה או קנה דק).
פירוש המילה 'אפיריון' הוא : מושב שמעליו חופה ששימש בעבר לנשיאת אנשים נכבדים.
4. התשובה הנכונה היא : (1).
פירוש המילה 'גְהַר' הוא : התכופף, גחן.
פירוש המילה 'נְהַר' הוא : קָרַן, זָרַח, הפיץ אור, נָגַה.
פירוש המילה 'נְגַה' הוא : זָרַח, הפיץ אור.

אנלוגיות

5. התשובה הנכונה היא : (2).
"לדרבן מישהו פירושו להמריץ אותו, לדחוף אותו לבצע פעולה מסוימת".
היחס בין המילים : "לדרבן מישהו פירושו לגרום למישהו הזה להתאמצ".
תשובה (1) : האם להסית מישהו פירושו לגרום למישהו הזה להניא? לא.
(להסית ולהניא הן פעולות הפוכות)
תשובה (2) : האם לדובב מישהו פירושו לגרום למישהו הזה לדבר? כן.
תשובה (3) : האם לתכנן משהו פירושו לגרום למשהו הזה לאלתר? לא.
(לאלתר פירושו לבצע פעולה בלי לתכנן מראש)
תשובה (4) : האם להמרות מישהו פירושו לגרום למישהו הזה לציית? לא.
(להמרות (פיו) של מישהו פירושו לא לציית לו)

6. התשובה הנכונה היא : (1).

כדי שיהיה יותר קל "לספר את הסיפור" על עצמים במציאות, נהפוך את שם הפעולה "לגאות", לפועל בעבר "גָּאָה". כך נוכל לומר, למשל: "הים גָּאָה, כלומר, המפלס שלו עלה". בהתאם, נטה את כל ארבע המילים השמאליות שבתשובות לזמן עבר: התייקר, העפיל, שבע והצפין.

היחס בין המילים: "דבר שגָּאָה פירושו שהמפלס שלו עלה".

(בבדיקת התשובות נשמור על הסדר – נתחיל מהמילה השמאלית):

תשובה (1): האם דבר שהתייקר פירושו שהמחיר שלו עלה? כן.

תשובה (2): האם מישהו שהעפיל פירושו שהפסגה שלו עלתה? לא.

(העפיל פירושו עלה בעצמו אל הפסגה. לא הפסגה עצמה עלתה)

תשובה (3): האם מישהו ששבע פירושו שהמזון שלו עלה? לא.

(מי ששבע הגיע למצב שבו אינו חש צורך במזון)

תשובה (4): האם מישהו שהצפין פירושו שהצפון שלו עלה? לא.

(מי שהצפין פירושו שהוא נע בכיוון צפון)

7. התשובה הנכונה היא : (4).

היחס בין המילים: "הרף עין הוא פרק זמן קטן מאוד".

תשובה (1): האם חג הוא מועד קטן מאוד? לא.

("מועד" ו"חג" הן מילים נרדפות. אפשר לומר גם שחג הוא מועד מיוחד)

תשובה (2): האם נבט הוא שורש קטן מאוד? לא.

(נבט הוא תחילת צמיחתו של זרע – הוצאת שורש וגבעול)

תשובה (3): האם אות היא מילה קטנה מאוד? לא.

(אות היא אבן הבניין ליצירת מילה)

תשובה (4): האם זרזיף הוא זרם קטן מאוד? כן.

8. התשובה הנכונה היא : (2).

אם מישהו קץ בדבר מה, פירושו שהוא מָאָס בדבר זה, ש"נמאס לו" מדבר זה. היחס בין המילים: מָאָס וקָץ הן מילים נרדפות (שימו לב שהטינו את המילה "למאוס" (שם הפעולה) לזמן עבר (מאס). לפיכך, נטה את ארבע המילים השמאליות בהתאם: רדף, זז, צלל, איבד).

תשובה (1): האם רדף ונס הן מילים נרדפות? לא.

(במרדף, הרודף והנס הם שני אנשים אחרים)

תשובה (2): האם זז ומש הן מילים נרדפות? כן.

תשובה (3): האם צלל וצף הן מילים נרדפות? לא.

("צלל" פירושו נע לעומק המים, ואילו "צף" פירושו נע לכיוון פני המים)

תשובה (4): האם איבד ותר הן מילים נרדפות? לא.

(תר פירושו חיפש אחר משהו. זו פעולה שיכולה לבוא אחרי איבדו של דבר זה)

9. התשובה הנכונה היא: (1).

תסכית הוא יצירה דרמטית (כגון סיפור או מחזה) המוקראת ברדיו. היחס בין המילים: "האוזן משמשת כדי לחוש את התסכית". יש לנו חמישה חושים: שמיעה, מישוש, ראייה, ריח וטעם. איננו יכולים להשתמש במילה "לשמוע" בהגדרת היחס בין המילים, משום שהוא ספציפי לעולם התוכן של הצמד המקורי.

(בבדיקת התשובות נשמור על הסדר – נתחיל מהמילה השמאלית):

תשובה (1): האם העין משמשת כדי לחוש את הציור? כן.

(העין היא האיבר שדרכו פועל חוש הראייה, כפי שהאוזן היא האיבר שדרכו פועל חוש השמיעה)

תשובה (2): האם הרגל משמשת כדי לחוש את הקביים? לא.

(קביים נועדו לעזור בהליכה, למי שרגליו אינן בריאות)

תשובה (3): האם האף משמשת כדי לחוש את הנזם? לא.

(נזם הוא עגיל שתולים על האף)

תשובה (4): האם הגוף משמש כדי לחוש את הריקוד? לא.

(הגוף משמש כדי לבצע את הריקוד)

10. התשובה הנכונה היא: (2).

רדייה היא הפעולה של הוצאת הדבש מן הכוורת.

היחס בין המילים: "לרדות פירושו להוציא דבש ממשוהו".

(בבדיקת התשובות נשמור על הסדר – נתחיל מהמילה השמאלית):

תשובה (1): האם לסחוט פירושו להוציא פרי ממשוהו? לא.

(לסחוט זו הפעולה של הוצאת מיץ מתוך הפרי)

תשובה (2): האם לחלוב פירושו להוציא חלב ממשוהו? כן.

(מפרות, עיזים וכדומה)

תשובה (3): האם לאפות פירושו להוציא לחם ממשוהו? לא.

(לאפות זו צורת ההכנה של לחם)

תשובה (4): האם למרוח פירושו להוציא ממרח ממשוהו? לא.

(למרוח זו הצורה להשתמש בממרח)

השלחת השכטים

11. התשובה הנכונה היא : (1).
- אמנם חלקתי שבחים לפרקים הביולוגיים של הספר, אך איני יכול לעשות כך ביחס לפרקים הדנים בהיבטים הפסיכולוגיים של המחלה המתוארת בו (כלומר, הפרקים העוסקים בפסיכולוגיה אינם טובים). כשקראתי את הפרקים העוסקים בפסיכולוגיה התרשמתי מיד שהכותב חסר כל התמצאות בתחום זה (כלומר, הכותב לא מבין בפסיכולוגיה).
12. התשובה הנכונה היא : (3).
- על-פי עיקרי דת זו, מותר למאמין בה לבקש חיזוקים לאמונתו בדמות נסים ומופתים (כלומר, הדת מקבלת שמאמיניה מבקשים חיזוקים לאמונתם). אף על-פי כן, המאמין האידיאלי תמיד הצטייר כמי שאמונתו אינה זקוקה לתמיכה מסוג זה (כלומר, גם אם הדת אינה אוסרת לבקש חיזוקים לאמונה, היא לא רואה את המאמין המבקש חיזוקים כאלה כמאמין אידיאלי). הצירוף "אף על-פי כן" מתאים כאן למבנה של: "זה מותר, אך זה לא אידיאלי".
13. התשובה הנכונה היא : (1).
- השפה ממלאת תפקיד מרכזי בחשיבה ובתקשורת האנושית. למרבה הצער, כלי זה עלול לעתים לבלום אותנו (כלומר, השפה עוצרת אותנו), זאת, מכיוון שהמילים מגבילות את דרכי ההתבטאות שלנו ואת הדרך שבה אנו מפרשים את העולם.
14. התשובה הנכונה היא : (3).
- הערה :** ביזור הכוח הוא פיזור סמכויות המרוכזות ברשות אחת לרשויות אחרות רבות. כדי שתצליח הרפורמה במשק המים, אין להחיל את עיקרון ביזור הכוח (כלומר, הכוח צריך להיות מרוכז במקום אחד) : על חברת המים הלאומית להמשיך להיות מונופול (כלומר, לחברת המים צריכה להיות שליטה בלעדית).
15. התשובה הנכונה היא : (3).
- בספרו מנסה המחבר לתאר את ניוטון כאדם שחצן, ועל כן אין פלא שהוא מצניע את העובדה, כי האמרה "היטבתי לראות למרחוק רק משום שעמדתי על כתפיהם של אחרים" מיוחסת לניוטון (כלומר, כיוון שהאמרה הזו מעידה על צניעות, המחבר מסתיר אותה, שכן הוא מנסה לתאר את ניוטון דווקא כשחצן).

היגיון

16. התשובה הנכונה היא: (1).
- מכונה שבה 40 מקשים ומשקלה 9 ק"ג עונה על דרישה א', משום שהיא מקיימת בדיוק תנאי אחד מתוך השניים הרשומים בה: משקלה עולה על 8 ק"ג, אך אין בה יותר מ- 50 מקשים.
- המכונה גם עונה על דרישה ב'. על-פי דרישה זו, אם למכונה אותיות יווניות, אזי מקש הרווח צריך להיות גדול משאר המקשים. במכונה יש אותיות יווניות, ואכן, מקש הרווח גדול משאר המקשים.
17. התשובה הנכונה היא: (4).
- המדענים הסיקו כי הסיבה לכך שמעדן "ננסי" נמכר בכמויות גדולות יותר היא שהמעדן טעים יותר.
- המידע שבתשובה (4) מהווה הסבר חלופי לכך. ממידע זה עולה, כי העובדה שמעדן "ננסי" נמכר בכמויות גדולות יותר נובעת כנראה לא מכך שהוא טעים יותר, אלא מן העובדה שניתן לקנות אותו ביותר מקומות. קיומו של הסבר חלופי לעובדה שאותה ניסו להסביר החוקרים מחליש את מסקנתם.
18. התשובה הנכונה היא: (1).
- מן הנתונים עולה, כי גם מי שעומד בצד א' של המראה וגם מי שעומד בצד ב' של המראה – יראו שניהם רק את מי שעומד מצד א' של המראה. אם ניסן ורחמים רואים דמות בלונדינית, הרי שהדבר היחיד שאנו יודעים בוודאות הוא שבצד א' של המראה עומד אדם בלונדיני. לפיכך, הטענה בתשובה (1) נכונה: אם ניסן אינו בלונדיני, הרי שלא ייתכן שהוא עומד בצד א' של המראה. מכאן, שהוא בהכרח עומד בצד ב'.
19. התשובה הנכונה היא: (2).
- נבחר את אחד הדוברים ונבדוק מה המשמעות מכך שהוא דובר אמת, ומכך שהוא דובר שקר. לצורך הנוחות, נבחר את יוסי, משום שהוא מעיד על שניים אחרים, וקל לבדוק את דבריו.
- אם יוסי דובר אמת, הרי שהמציאות היא שחנן ורוני השתתפו בפריצה, ואילו יוסי ואורי לא השתתפו. אם כך, הרי שחנן דובר אמת (כי דבריו מתאימים למציאות), אורי דובר שקר (כי דבריו סותרים את המציאות) ורוני דובר אמת (כי דבריו מתאימים למציאות). הגענו למצב שבו יש שקרן אחד (אורי) והשאר דוברים אמת. מצב זה מתאים לתשובה (2).
- אם יוסי דובר שקר, אזי שלושת האחרים דוברים אמת (כי לפי הנתון קיים רק שקרן אחד). אבל, מכיוון שאורי וחנן אומרים דברים הפוכים, הרי שאחד מהם חייב להיות שקרן, וזה אומר שקיים שקרן בנוסף ליוסי, מה שסותר את הנתונים.

20. התשובה הנכונה היא : (1).

תשובה (1) מדברת על כל מי שאינו נסיד. נבדוק מן הנתונים מה ידוע לנו בוודאות על כל מי שאינו נסיד :

על-פי הנתון הראשון, מי שאינו נסיד הוא **קרפד**. התשובה אינה עוסקת בקרפדים, ולכן נתון זה אינו רלוונטי. כמו כן, שני הנתונים האחרים אינם עוסקים בקרפדים, ומשום כך שילוב איתם אינו מוסיף דבר.

על-פי הנתון השני, מי שאינו נסיד הוא **קירח** (כי חלק מהמשפט אומר שרק הנסיכים אינם קרחים).

על-פי הנתון השלישי, כל הקירחים אינם **גרים בגורד שחקים** (כי חלק מהמשפט אומר שרק מי שאינו קירח גר בגורד שחקים, כלומר, מי שכן קירח אינו גר שם).

אם כך, מצירוף של הנתון השני עם הנתון השלישי קיבלנו שכל מי שאינו נסיד אינו גר בגורד שחקים, מה שסותר את הטענה שבתשובה (1).

21. התשובה הנכונה היא : (2).

נרשום עם מי לחץ כל אחד ידיים (נתחיל מהצלופח ומהנדל, שעליהם יש יותר נתונים) :

הצלופח : לחץ ידיים לעטלף וליבחוש (כי נתון שלא לחץ יד לנדל).

הנדל : לחץ ידיים לעטלף וליבחוש (כי נתון שלא לחץ יד לצלופח).

מכאן כבר קיבלנו את המבוקש : העטלף לחץ יד לצלופח ולנדל.

החלפת אותיות

22. התשובה הנכונה היא : (3).

השלשה המתאימה היא ג.ל.מ.

23. התשובה הנכונה היא : (1).

השלשה המתאימה היא ג.ב.ל.

24. התשובה הנכונה היא : (4).

השלשה המתאימה היא ס.ת.ר.

השלשה פ.ז.ר מתאימה רק לתשובות (3) ו-(4).

25. התשובה הנכונה היא : (2).

השלשה המתאימה היא כ.ת.ר.

הבנת הנקרא

26. התשובה הנכונה היא : (3).
- ה"הוגים אחדים" המצוינים בשורה 4 סבורים שהצנטריזם אינו תופעה שלילית, משום שהוא כולל בתוכו הכרה בשוני, שהיא ביטוי לסובלנות. "רוב ההוגים", המצוינים בשורה 5, סבורים שהכרה בשוני אינה בהכרח ביטוי לסובלנות, משום שהיא יכולה להביא אף לגזענות, שהיא ההיפך הגמור מסובלנות.
27. התשובה הנכונה היא : (4).
- התשובה נמצאת החל בשורה 13 : "יחס רומנטי של החברה המערבית לתרבויות אחרות נובע מתפיסתה אותן כאותנטיות. האדם המערבי מנסה למצוא מרפא לניכור שיצרה המודרניזציה בנפשו, בהתרפקו על תרבותו של האחר".
28. התשובה הנכונה היא : (4).
- כאשר החוקרים טוענים ש"על הסינים ועל המוסלמים, למשל, חל אותו כלל", הם מתכוונים שעל כל העמים למעשה חל הכלל שלפיו החברה רואה את העולם דרך המשקפיים של תרבותה היא, ומפרשת את העולם על-פי ההקשר התרבותי של עצמה. הסינים והמוסלמים, אפוא, הם דוגמה לעמים נוספים, מלבד האירופים-מערביים, שבהם מתקיימת תופעת הצנטריזם.
29. התשובה הנכונה היא : (1).
- הפסקה האחרונה מעלה את הטענה שצנטריזם מתאים במיוחד לעולם המערבי, בשל האמונה בשיטה המדעית. השיטה המדעית מבוססת על הבחנה בשוני, וכך גם הצנטריזם.
30. התשובה הנכונה היא : (2).
- התכונה "אותנטיות" פירושה : אמיתיות, טבעיות, מקוריות, אי-זיוף. התכונה אינה מיוחסת בקטע לאנשי המערב, אלא מוזכרת כתכונה המיוחסת על-ידי אנשי המערב לתרבויות שבפריפריה (שורה 13) : "יחס רומנטי של החברה המערבית לתרבויות אחרות נובע מתפיסתה אותן כאותנטיות".